

FREDERIC LEMIEUX (RED.)

*International Police Cooperation. Emerging issues,
theory and practice,*Willan Publishing,
Cullompton 2010, 366 ss.

(Bartosz Skłodowski)

RECENZJE

Praca zbiorowa *International Police Cooperation. Emerging issues, theory and practice* pod redakcją naukową Frederica Lemieux stanowi próbę dokonania wszechstronnej interpretacji zjawiska międzynarodowej współpracy służb policyjnych (oraz instytucji im podobnych) w skali bilateralnej, regionalnej oraz globalnej. Wszechstronność rzeczonoj interpretacji objawia się, co zostało zaakcentowane już w tytule, w dokonaniu analizy współpracy policyjnej z perspektywy teoretycznej, z perspektywy przykładów współpracy formacji policyjnych oraz z perspektywy wyzwań i barier dla tej współpracy.

Rozdział pierwszy, autorstwa F. Lemieux, stanowi wprowadzenie do tematyki współpracy policyjnej i porusza zagadnienia związane z konceptualizacją terminu „współpraca policyj-

na”, jej genezą oraz prawem międzynarodowym, instytucjami ponadnarodowymi oraz systemami współpracy policyjnej.

Część pierwsza recenzowanej pozycji (*Current conceptual issues in police cooperation*), składa się z trzech rozdziałów i koncentruje się na teoretycznych aspektach współpracy policyjnej w Europie. Rozdziały składające się na część pierwszą poświęcone są odpowiednio porównaniu bilateralnych oraz multilateralnych instrumentów współpracy policyjnej, modelowi zarządzania współpracą policyjną w UE (z uwzględnieniem różnych perspektyw teoretycznych) oraz interpretacji stałego wzrostu znaczenia Europejskiego Urzędu Policji.

Część druga (*Applied police cooperation: initiatives and limitations*), składająca się z czterech rozdzia-

łów, skupia się na analizie stosunkowo różnorodnych przykładów rozwiązań instytucjonalnych i systemowych służących współpracy policyjnej w Europie i Ameryce Północnej. Rozdział piąty skupia się na analizie powtarzalnych i łatwo adaptowalnych rozwiązań z zakresu współpracy policyjnej na przykładzie szwajcarskiego regionalnego centrum analiz (CICOP). Rozdział szósty analizuje obszar Euroregionu Moza-Ren, jako obszaru stanowiącego swoiste „laboratorium” współpracy policyjnej i sądowej w Unii Europejskiej. Rozdział siódmy analizuje przyjęte w Kanadzie modele zwalczania terroryzmu oraz przestępczości zorganizowanej. Rozdział ósmy skupia się z kolei na przedstawieniu stopniowej zmiany w podejściu Francji do funkcjonowania Europolu.

Część trzecia (*Special issues on international police cooperation*) prezentowanej pracy zbiorowej poświęcona jest wyzwaniom stojącym przed szeroko rozumianą współpracą policyjną na poziomie międzynarodowym. Rozdział dziewiąty przedstawia w tym kontekście współpracę pomiędzy Unią Europejską a USA w zakresie zwalczania terroryzmu. Rozdział dziesiąty poświęcony jest napotykanym wiele przeszkód współpracy policyjnej pomiędzy Chinami a Tajwanem. Rozdział jedenasty poświęcony jest roli współpracy policyjnej w kontekście zagranicznych misji typu *peacebuilding* na przykładzie działań tego typu w Afryce. Rozdział dwunasty koncentruje się na roli współpracy formacji policyjnych oraz wojskowych w trakcie zagranicznych interwencji huma-

nitarnych (na przykładzie Wysp Salomona oraz Timoru Wschodniego).

Część czwarta (*Accountability and effectiveness in police cooperation*) poświęcona jest czynnikom stanowiącym bariery dla rozwoju efektywnej współpracy policyjnej. Rozdział trzynasty skupia się na roli instytucji międzynarodowych w zapewnianiu efektywnej współpracy policyjnej. Rozdział czternasty dokonuje z kolei oceny efektywności międzynarodowych działań podejmowanych przez amerykańską agencję DEA. Rozdział piętnasty prezentuje problematykę modeli zarządzania oraz odpowiedzialności za działania policyjnych instytucji państwowych oraz quasi-policyjnych podmiotów prywatnych. Wieńczący prezentowaną pracę rozdział szesnasty dotyczy etycznych aspektów realizacji współpracy międzynarodowej przez formacje policyjne.

Struktura prezentowanej pozycji koresponduje z jej tematem, jest przemyślana oraz logicznie podzielona na cztery części. Na uwagę zasługuje również dołączenie do recenzowanej publikacji indeksu, spisu tabel, schematów oraz wykazu skrótów, a także bardzo bogatej bibliografii odnoszącej się do tematyki funkcjonowania różnorodnych formacji policyjnych i ich międzynarodowej współpracy.

Największym atutem prezentowanej pracy zbiorowej jest zawarta w niej wszechstronna analiza różnorodnych form współpracy policyjnej. Po pierwsze w recenzowanej publikacji przedstawione są teoretyczne ujęcia wyjaśniające genezę oraz zasady funkcjonowania zarówno współpracy policyjnej, jak i międzynarodo-

wych oraz ponadnarodowych instytucji powołanych w celu jej koordynacji. Prezentowane ujęcia teoretyczne odnoszą się co prawda w przeważającej większości do współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych Unii Europejskiej, jednak wpisują się one w szerszy nurt teorii integracji regionalnej (neofunkcjonalizm, liberalizm międzyrządowy, zarządzanie wielopoziomowe oraz *policy networks*), w związku z czym mogą one stanowić podstawę dla szerszych rozważań.

Rozważania teoretyczne uzupełnione zostały w prezentowanej pracy zbiorowej szeregiem przykładów rozwiązań wykorzystywanych przez współczesne państwa przy współpracy policyjnej. Przykłady te obrazują działanie opisanych w części pierwszej mechanizmów oraz pokazują różnorodność form współpracy policyjnej, obejmujących zarówno współpracę w dalece zintegrowanej Europie Zachodniej, jak i przykłady działań tego typu w krajach anglosaskich, a nawet współpracy pomiędzy Chinami a Tajwanem. Przykłady te obejmują również zarówno klasyczną współpracę policyjną mającą na celu zwiększanie bezpieczeństwa wewnętrznego, jak i współpracę policji z formacjami militarnymi w trakcie misji stabilizacyjnych i humanitarnych.

Warto zauważyć, iż autorzy poszczególnych rozdziałów zaprezentowali nie tylko przykłady rozwiązań intensyfikujących współpracę policyjną, ale również czynniki stanowiące dla niej bariery. W prezentowanej pracy zbiorowej problemowo analizowane są również zagadnienia takie jak czynniki wpływające na efektywność, odpo-

wiedzialność (*accountability*) struktur i instytucji koordynujących tę współpracę oraz etyczne aspekty wykonywania zadań przez formacje policyjne w warunkach rosnących zależności pomiędzy systemami bezpieczeństwa wewnętrznego poszczególnych państw. Prezentowana praca stara się również odpowiadać na pytanie, dlaczego, pomimo funkcjonowania w Unii Europejskiej rozbudowanego instytucjonalnie systemu współpracy policyjnej, współpraca ta nadal napotyka na pewne wyzwania w zakresie jej efektywności.

Do nielicznych, aczkolwiek istotnych wad prezentowanej publikacji zaliczyć należy brak rozdziału poświęconego interpretacji zjawiska, jakim jest współpraca policyjna, przez najważniejsze nurty teorii integracji regionalnej oraz stosunków międzynarodowych. W wielu rozdziałach (głównie w rozdziale trzecim, czwartym i trzynastym) pojawiają się odesłania do wspomnianych nurtów teoretycznych, jednak opracowanie dodatkowego rozdziału porządkującego wiedzę z tego zakresu zdecydowanie podniosłoby wartość recenzowanej publikacji.

Podsumowując, prace zbiorową *International Police Cooperation. Emerging issues, theory and practice* uznać należy za publikację szczególnie przydatną badaczom analizującym funkcjonowanie służb policyjnych, a w szczególności ich międzynarodową współpracę oraz instytucje służące jej koordynacji. Jest ona o tyle przydatna, iż powstające w Polsce publikacje odnoszące się do praktyki funkcjonowania formacji policyjnych (szcze-

gólnie w kontekście międzynarodowym) opierają się głównie na analizie instytucjonalno-prawnej i często brak w nich rozbudowanej teoretycznej interpretacji prezentowanych zjawisk. Lukę tę wypełnić może z powodzeniem recenzowana praca zbiorowa. Należy również przyjąć, iż w przypadku przetłumaczenia i wydania prezen-

owanej publikacji w języku polskim, mogłoby ona być również wykorzystywana jako podręcznik akademicki dla kierunków takich jak bezpieczeństwo wewnętrzne czy bezpieczeństwo narodowe, w szczególności na studiach II stopnia.

Bartosz Skłodowski